

Maa- ja metsätalousministeriö
Ruokaosasto

PÖYTÄKIRJA 1/2024
MMM013:00/2014

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN 2014–2020 SEURANTAKOMITEA

Aika Maanantai 17.6.2024 klo 10:00-12:00
Paikka Teams

Minna-Mari Kaila/ maa- ja metsätalousministeriö, puheenjohtaja
Taina Vesanto/maa- ja metsätalousministeriö, varapuheenjohtaja
Jyri Inha/ valtiovarainministeriö
Harri Ahlgren/ työ- ja elinkeinoministeriö
Eija Hagelberg/ ympäristöministeriö
Tiina Malm/ maa- ja metsätalousministeriö
Sanna Sihvola/maa- ja metsätalousministeriö
Mika Survonen/ maa- ja metsätalousministeriö
Hanna Kortemaa/ Ruokavirasto

Esko Leinonen/ Ruokavirasto
Hannele Sankari/ Ruokavirasto
Marja Karvonen/ Satakunnan ELY-keskus
Timo Pukkila/ Satakunnan ELY-keskus
Kari Kivikko/Hämeen ELY-keskus
Tiina Suutari/ Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Johan Åberg/Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Mats Nylund/ Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Jari Huovinen/ Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Ulla Hyvönen/ Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Päivi Kiviranta/ Suomen 4H-liitto, Länsi-Suomi,
Pertti Iivanainen/ Maaseudun kehittäjät
Ilkka Peltola/ Keskipiste–Leader ry
Leena Anttila/ maa- ja metsätalousministeriö
Virva Terho/ maa- ja metsätalousministeriö

Poissa: Timo Halonen/ maa- ja metsätalousministeriö, Marjo Kolehmainen/ Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, Meira-Pia Lohiluoma/ Österbottens Svenska Lantbrukssällskap, Christell Åström/ Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry, Tapani Veistola/ Suomen luonnonsuojeluliitto, Heli Walls/ Suomen kylät ry, Maria Lindqvist/SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto, Taina Väre/ Suomen Kuntaliitto, Pentti Mäkinen/ Etelä-Savon liitto, Susanna Ollila/ Ruokavirasto

Pysyvät asiantuntijat: Heidi Sanevuori/ EU:n komissio, DG AGRI;

Muut asiantuntijat: Emmi Mäkinen/ Ruokavirasto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Minna-Mari Kaila avasi kokouksen klo 10:00 ja totesi, että maaseudun kehittämisohjelman toteutus on edennyt hyvin ja jatkuu vielä runsaan vuoden ajan. Toimintaympäristö ja maailman yleinen tilanne on muuttunut paljon. Talouden tilanne on tiukka ja erityisesti Ruokaviraston tilanne aiheuttaa huolta. Hallitusohjelman Kasvuohjelmaa ja Kestävä ja kannattava ruokajärjestelmä –strategiaa viedään eteenpäin. Myös tulevaan uuteen komissioon vaikuttaminen on vahvasti agendalla. Suomelle on tärkeää mm. kestävä ruoantuotanto, elintarviketurvallisuus sekä kasvi- ja eläinterveyden pitäminen hyvällä tasolla.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Ympäristöministeriöstä uudeksi jäseneksi seurantakomiteaan on tullut Eija Hagelberg Johanna Helkimon tilalle. Puheenjohtaja kehotti ilmoittamaan sihteeille mahdollisista jäsenmuutoksista.

Todettiin läsnäolijat. Kokouksessa oli läsnä yhteensä 23 jäsentä tai varajäsentä, joten kokous oli päätösvaltainen.

3. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 vuoden 2023 raportti

Virva Terho esitteli maaseudun kehittämisohjelman vuoden 2023 raportin. Ohjelman päätöksenteko päättyi vuoden 2022 lopussa. Pinta-ala- ja eläintukien viimeiset maksut on jo tehty, mutta rakenne-, hanke- ja yritystukien toimeenpano jatkuu vielä vuoteen 2025, joten hankkeita on edelleen käynnissä.

Maaseuturahaston (ml. siirtymäkauden varat) sidonta-aste oli vuoden 2022 lopussa 99,2 % ja kehyksestä oli maksettu 96,5 %. Maaseuturahaston elpymisvälineen lisävaroista oli sidottu 99,3 % ja maksettu 80 %. Koska sidonta-aste ei ole 100 %, jonkin verran varoja jää käyttämättä. Pitäisi pohtia menettelytapoja, joiden avulla päästäisiin vielä lähemmäksi täysimääräistä toteutusta.

Ohjelman julkisesta kokonaisrahoituksesta noin 76 % on kohdennettu pelto- ja eläintu-
kiin. Loppuarvioinnin yhteydessä kannattaa pohtia, onko nykyisellä rahoituksen kohden-
tamisella saatu aikaan haluttuja tuloksia, vai olisiko syytä miettiä uudistuksia ohjelman
painoituksiin. Toimintaympäristössä on tapahtunut monia suuria muutoksia rahoitus-
kauden aikana. Esim. maatilojen lukumäärä on vähentynyt huomattavasti, 58 600 tilasta
43 600 tilaan vuosien 2012 ja 2022 välillä.

Ohjelman tavoitteet on saavutettu pääosin hyvin, osa tavoitteista on myös ylitetty. Neu-
vontaa on saanut runsas puolet tiloista. Eläinten hyvinvointikorvausta saaneiden tilojen
osuus on noussut edellisestä ohjelmakaudesta (5600 tilaa), mutta tavoitteeseen (6100
tilaa) ei silti ihan päästy.

Ympäristökorvauksiin sitoutui noin 84 % aktiiviviljelijöistä ja sitoumusala oli 2,04 miljoo-
naa hehtaaria. Luomupinta-ala kasvoi noin 50 % kauden aikana, yhteensä 313 892
hehtaariin vuonna 2022, mutta silti tavoitteesta (355 000 ha) jäätiin jonkin verran. Luon-
nonhaittakorvausta sai 43 600 tilaa vuonna 2022.

Ravinnetaseiden 5 vuoden keskiarvo on pysynyt lähes samalla tasolla. Sen sijaan vuo-
sikohtaiset vaihtelut ovat suuria ja erityisen suuria ovat ELY-keskuskohtaiset erot. Joil-
lain alueilla ravinnetaseita ollaan onnistuttu alentamaan hyvin, kun taas erityisesti alueil-
la, joilla on suuria kotieläintilakeskittymiä, taseet ovat jopa kasvaneet.

Keskustelu:

- Miksi Itämeristrategian toteuttamisesta ei ole tekstiä? *Maaseuturahastossa ei ole pakollista Itämeristrategiaa toteuttavien hankkeiden seuranta, kuten rakenne-rahastoissa.*
- Ohjelman varojen 100 % käyttöaste edellyttäisi riskinottoa. Tällöin pitäisi olla mahdollista sitoa yli 100 % varoista.
- On erittäin hyvä tulos, että ohjelman varojen käytössä on päästy hyvin lähelle 100 %. Yrittäjän ja tilan johtamisen osaamisen lisäämiseen pitäisi panostaa tulevaisuudessa, siihen olisi voisi myös yhdistää esim. ympäristöasiat.
- Mihin arvio ohjelman myötävaikutuksella syntyneistä työpaikoista perustuu? *Hakijalta kysytään hakuvaiheessa tavoite syntyville pysyville työpaikoille (htv). Hankkeen päättyessä hakija raportoi toteuman. Lisäksi Hyrrässä seurataan hankkeen aikaisia työpaikkoja. Yritystukien saajilta kysytään lisäksi 2 vuotta tuen päättymisen jälkeen tilanne työpaikkojen osalta.*

PÄÄTÖS: Vuoden 2023 raportti hyväksyttiin yksimielisesti.

5. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 sulkeminen

Emmi Mäkinen/ Ruokavirasto kertoi ohjelman sulkemisen aikatauluista ja prosesseista. Komissio lopetti ohjelman välimaksut siinä vaiheessa, kun maksuja oli maksettu 95 % ohjelman kehiksestä. Loppumaksun (korkeintaan 5 %) jäsenvaltio saa vasta, kun kaikki ohjelman toimeenpanoon liittyvät toimet on suoritettu loppuun ja maksettu tuensaajille, jonka jälkeen jäsenvaltio voi hakea loppumaksua komissiolta (viimeistään 31.12.2025).

Edellisestä rahoituskaudesta poiketen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2022 toimeenpanokausi sisälsi myös vuosien 2021–2022 siirtymäkauden ja elpymisvarat, joita seurataan erillään muusta ohjelmasta. Ruokavirasto on laatinut kansallisen työohjeen ELY-keskuksille ja Leader-ryhmille sulkemisen prosesseista ja aikatauluista. Eri toimenpiteiden toteuttamisaikojen päättymistä on porrastettu, muussa tapauksessa kasvaa riski siitä, että suuri määrä päätyneitä hankkeita hakisi loppumaksua samaan aikaan vuonna 2025. Tällöin maksujen käsittely ruuhkautuisi, eikä kaikille tuensaajille välttämättä ehdittäisi suorittaa maksuja ennen ohjelman toteuttamisajan päättymistä. Tällöin puolestaan jäsenvaltio ei ehtisi hakea loppumaksuerää ajoissa komissiolta. Sulkemiseen onkin tärkeää varautua koko rahoituskauden ajan.

Keskustelu:

- Ruokavirasto on pitänyt ELY-keskukset hyvin ajan tasalla sulkemiseen liittyvistä aikatauluista. ELY-keskuksille on tärkeää, että maaseutuohjelman teknistä apua voitaisiin käyttää syksyyn 2025 asti, jotta CAP-suunnitelman teknisen avun käyttöön voidaan siirtyä mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa. Olisi myös kiinnostavaa analysoida, miten lyhyellä aikataululla käyttöön otetut siirtymäkauden varat ja elpymisvarat onnistuttiin käyttämään.

6. Muut ajankohtaiset asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään touko-kesäkuussa 2024 etäkokouksena.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:33.

Helsingissä 16.7.2024

Seurantakomitean puheenjohtaja,
osastopäällikkö

Minna-Mari Kaila

Seurantakomitean sihteeri,
neuvotteleva virkamies

Leena Anttila

